El pou del vernís

Butlletí d'informació del **Grup d'Estudis d'Esplugues**

65

ESPLUGUES DE LLOBREGAT
FEBRER 2020

EDITORIAL

Comencem l'any, i si fem cas a tots els desitjos que hem rebut durant les Festes de Nadal, serà molt feliç i pròsper. Però ja sabem que les intencions van per un costat i la realitat per una altra.

El dia dels Reis Mags, la foscor de l'horror s'ha instal·lat al nostre poble amb l'assassinat d'una mare i una filla a mans d'un botxí descervellat. Ens agradaria, seguint amb la cadena dels bons anhels, que aquesta xacra s'acabés per sempre.

El 2020 és també un any de traspàs, és a dir, el febrer té un dia més. És de traspàs cada any múltiple de quatre, excepte els múltiples de cent, que no ho són, i excepte els múltiples de 400, que sí que ho són. Tot hi com estan les coses, ens alegrem que tots aquests assumptes estiguin decidits i resolts. Si ho haguéssim de fer ara no hi ha prou institucions per posar-nos d'acord. Sovint qüestionem les proposicions dels altres només per aparentar ser més savis.

Aquest any el Grup d'Estudis complirà 25 anys de la seva fundació. No direm que ha estat ni senzill ni fàcil arribar a festejar aquest aniversari. Durant aquest període han passat per la nostra entitat un nombre important de persones, totes elles amb la intenció de tirar endavant un projecte complicat i difícil però alhora il·lusionant. Els actuals components de la Junta i tots els socis i sòcies som els hereus d'aquesta tasca. Pel camí han anat quedant els que han decidit per voluntat pròpia no formar part del projecte i els que l'han deixat per l'inherent destí de la vida. A tots ells el nostre més sincer afecte.

Aquest any, també sensibilitzats pel canvi climàtic, estarem amatents a aquesta qüestió. No hi ha patrimoni més important per a tots que la terra on habitem. No tenim res més que aquest petit punt blau perdut en una galàxia.

PATRIMONI CULTURAL D'ESPLUGUES

El monestir de Montsió a Esplugues
(novembre 1947 - desembre 2019)

per **Lídia Verdier Guasques**

Poc més de 70 anys ha estat actiu el monestir de Santa Maria de Montsió a la ciutat d'Esplugues. La comunitat de monges dominiques del convent ha estat dissolta i les últimes quatre germanes s'han vist obligades a marxar a altres monestirs dominics, unes al de Sant Cugat i les altres al de Manresa. I ara seran aquestes comunitats les que decideixin sobre Montsió, com ara si venen el monestir i a qui el venen.

Poc més de 70 anys ha estat actiu el monestir de Santa Maria de Montsió a la ciutat d'Esplugues. La comunitat de monges dominiques del convent ha estat dissolta i les últimes quatre germanes s'han vist obligades a marxar a altres monestirs dominics, unes al de Sant Cugat i les altres al de Manresa. I ara seran aquestes comunitats les que decideixin sobre Montsió, com ara si venen el monestir i a qui el venen.

La dissolució de la Comunitat de Montsió provoca pena. Per una banda, entristeix veure com unes dones ja molt grans, es veuen obligades a abandonar el que ha estat casa seva, gairebé, tota la vida. I per l'altra, que ara no tenim monestir per visitar, no podem contemplar el claustre gòtic amb les seves finíssimes columnes amb les mènsules sostenint aquells arcs tant esvelts, ni la preciosa font amb l'arcsoli, ni els jardins interiors, ni el museu, ni les vidrieres modernistes... i tot plegat genera una gran preocupació. Perquè, què passarà amb el monestir? Qui se'l quedarà? I què faran d'ell i amb ell? Mantindran totes les edificacions o tan sols una part?

Seria una llàstima que no es mantingués tot el conjunt d'edificis sencer. Que està molt malmès? Cert. Que cal una gran inversió per afrontar les reformes per consolidar-lo? Cert. Però, us imagineu si fóssim capaços d'endegar un projecte amb el monestir que posés Esplugues en la ruta de visites culturals? Us imagineu que en el conjunt d'edificis es destinés una part per hostatgeria, on es poguessin realitzar estades de recés o hostatjar estudiants o tot combinat? Us imagineu una altra part destinada a centre d'interpretació de l'ordre dominica femenina? Us imagineu que a la caseta del capellà s'instal·lés un espai destinat a la figura de Sant Domènec, fundador de l'orde? Us imagineu que a la part de Can Casanovas s'adaptés un espai, on organitzar seminaris o jornades formatives de petit format? Us imagineu un espai destinat a recollir documentació sobre l'orde o/i d'altres monestirs dominics i potenciar el preciós arxius de Montsió i adaptar un espai de consulta i estudi dels documents propis i recollits? Us imagineu tot això i molt més?

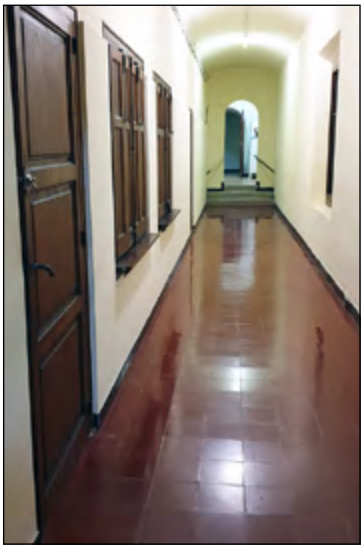

Us imagineu que l'Orde Dominica, el bisbat de Sant Feliu, l'Ajuntament d'Esplugues, Generalitat ... treballessin conjuntament en un projecte per donar un ús sostenible al nostre monestir. Us imagineu quin valor cultural afegit ens aportaria a Esplugues?

El Grup d'Estudis d'Esplugues en el món impressionista

Per **Joan M. Puiggròs i Modolell**

Una de les experiències més impactants que ha ofert el Grup d'Estudis d'Esplugues als seus socis i amics és conèixer l'obra impressionista del pintor francès **Claude Monet** que es troba al **Centre d'Arts Digitals IDEAL** ubicat al Poble Nou de Barcelona.
Va ser un grup format per 25 persones que el dissabte 18 de gener van experimentar

uns sorprenents mitjans artístics, científics i tecnològics amb que es presenta l'obra de Monet.
En efecte, **Claude Monet** era un excel·lent pintor francès impressionista (1840–1926). De fet, els impressionistes s'interessen per l'òptica i la tècnica dels colors, que s'influeixen entre si de forma progressiva i harmònica. El secret és l'art amb que els colors i les formes es relacionen amb els contrastos.
És força característic de Monet, com a bon impressionista, que presenti un mateix paisatge amb diverses il·luminacions segons transcorre el dia. Això ens permet copsar diverses perspectives segons l'acció de la llum sobre el mateix objecte.
Aquest **Centre d'Arts Digitals IDEAL** disposa de 4 sales d'exposició:

Sala I: Audiovisual immersiu de l'espectador, on es presenten seqüències artístiques progressives amb una nova perspectiva i comprensió de la història de l'espai, de forma viva, dinàmica i acompanyades per uns efectes musicals del tot adequats a la pintura. Es denomina: **"Monet, el mestre de la llum"**. L'espectador es veu davant d'una pantalla gegant de 1.000 m2 i amb projeccions de 360º que l'embolcallen sencer. L'audiovisual està dedicat a la història de l'espai que presenta l'obra de Monet que recull 11 localitats on va desenvolupar el seu art impressionista, entre elles París, Venècia i Londres.

Sala II: es permet que els espectadors gaudeixin d'una realitat virtual amb unes ulleres de realitat virtual. Es denomina: **"Els viatges de Monet"**

Sala III: Es presenta un audiovisual intitulat: **"Memòria i Ficció"**.

Sala IV: Hi ha un espai Infantil que presenta: **"Els colors de l'impressionisme"**.

L'experiència recorda aquelles sensacions impressionistes de la nostra infantesa quan fèiem girar el calidoscopi. És força bo que aquestes visites que promou el Grup d'Estudis ens retornin a la bella època en què la nostra imaginació també s'enlairava sense límit.

ASSEMBLEA ORDINÀRIA DEL 2020

El dia 23 de gener es celebra, al Casal Robert Brillas, l'Assemblea anual de socis del **Grup d'Estudis d'Esplugues**, amb l'assistència de 39 socis i de 4 més amb vot delegat, segons convocatòria del 7 de gener del 2020.
Per unanimitat s'aproven els punts de l'ordre del dia: Lectura de l'acta anterior del 17 de gener del 2019, s'especifiquen els actes realitzats durant l'any anterior i que van ser molt gaudits pels socis participants, s'aprova el balanç econòmic del 2019. S'expliquen els actes i sortides previstes per aquest any 2020 i que s'aniran publicant a l'agenda del Pou de Vernís, i el pressupost de què es disposa. Es renoven els càrrecs de la Junta directiva, que segons els estatuts correspon, presidenta, secretari i vocals senars, en no presen-

tar-s'hi cap més candidatura, es torna a elegir la candidatura sortint, quedant conformada per: presidenta Rosa Abós, secretari Miquel Casellas, vocal 1 Joan Ma Puiggròs, vocal 3 Montserrat Ruiz, vocal 5 Anna Hernández. Actualment hi ha al GEE 117 socis, tots ells molt participatius als actes que es programen i que la junta agraeix.
Al torn obert de paraules, s'especifica que durant el proper any, el GEE, celebrarà el 25è aniversari i es proposa fer, pel mes d'octubre-novembre, un dinar de germanor de socis. També està previst publicar un llibre sobre el desaparegut Raval de sant Mateu, ara fa 50 anys.
Com a cloenda, es passa un DVD presentat per Josep Castells de 9video, amb un resum de tots els actes, xerrades, matinals i excursions, que ha organitzat per als socis i amics el Grup d'Estudis d'Esplugues, durant l'any 2019, resum curt i concís que va agradar molt a totes les persones assistents. Per finalitzar una copa de cava i unes pastes.

Marcel·la Brillas i Martí

Na Marcel·la Brillas Martí, d'arrels profundament espluguines, va néixer a Esplugues el 3 d'abril del 1917, i va morir el 14 de juliol del 2016, als noranta nou anys. Amb el seu company i després marit Frederic Cortada i Pagès, va formar part del Grup Excursionista Germanor, integrant-se a la Secció Feminal i a la Comissió de Cultura, on participava fent dibuixos, que després s'exposaven.

De ben joveneta que escrivia poesies, de les seves vivències, dels seus moments i dels seus sentiments, versos que ella guardava acuradament.

Ja de gran, s'autopublicà les poesies que tenia guardades en un calaix. Com ella mateixa deia "He obert la meva finestra perquè tots pugueu entrar en el meu interior, participar de les meves coses íntimes, i sentir-les i estimar-les com jo ho he fet. I que el meu goig també sigui vostre, i que els vostres ulls puguin penetrar a dins meu, fruir de l'amor que jo he sentit, cada vegada de la meva inspiració".

El llibre-quadern, porta per títol, Degotalls d'inspiració, poesies de Marcel·la Brillas, conté noranta-sis poesies, entre amoroses, familiars, patriòtiques i nadalenques, la primera escrita l'any 1936 i l'última el 1998.

Heus aquí una mostra de la seva obra:

Els teus ulls

Són tant negres els teus ulls,
i d'un mirar tant clar,
que quan em miren a mi,
em fan tremolar.
I es veuen tan brillants,
amb aquesta lluïssor,
que demostren sense engany,
que és amor de debò.
El teu mirar és tant franc,
i mostra tanta dolcesa
que al mirar-m'hi jo en ells,
voldria quedar-me presa.
Són tant negres els teus ulls,
que al fixar-los tu amb mi,
se m'omple el meu cor de joia,
i d'alegria sense fi.
I em tenen empresonada,
i tant poder té el teu mirar,
que encara que jo no et vegi,
de mi, no s'esborrarà.

10-10-1936

Les quatre barres

Catalunya té una bandera,
la Senyera catalana,
que en porta una gran història,
pels colors que està formada.
Del color que li posaren,
el brodaren amb fils d'or,
i el vermell de les barrades,
és fet amb sang del Pilós.
D'un valent de Barcelona,
que França va defensar,
per treure'ns els Normands,
que la volien arrasar.
I el Comte de Barcelona,
va donar la seva sang,
i van formar la bandera,
que és avui dels catalans.

12-2-1937

He fet vuitanta anys

L'espurna d'un estel,
ha davallat a dins la terra,
hi ha florit amb gran anhel,
fins arribar a ser poncella.
I amb amor es va entregar,
per ser mare d'un infant,
per a poder-lo estimar,
amb tot el cor radiant.
Un segon brotet, va néixer,
a l'escala de la vida,
i amb tendresa va créixer,
sent joia cada dia.
Ara l'espurna declina,
de la vida dins el món,
ja ha fet la seva via,
i n'ha arribat fins el fons.
Esperant aquella hora,
que em vingui a alliberar,
d'aquesta vida que implora,
volent estimar el germà.

2-3-1997

Nadalenca

Nadal, pau i harmonia,
germanor i amor,
mentre el Nadó,
torna a l'establia.
Senyor feu que cada dia,
sigui un dia de Nadal,
que l'amor ens il·lumini,
perquè tots ens dem les mans.

20-12-1985

PROGRAMACIÓ DE GENER A ABRIL DE 2020 DEL GRUP D'ESTUDIS D'ESPLUGUES

GENER 2020	
Dissabte 18	**VISITA exposició Monet**
Dijous 23	**ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA. Lloc: Casal de Cultura Robert Brillas**
FEBRER 2020	
	Publicació de la revista Pou del Vernís
Dijous 6	**XERRADA Associació Memòria Històrica del Baix Llobregat** A **l'AVENÇ** Centre Cultural
MARÇ 2020	
Dijous 5	**XERRADA Historia dels Laboratoris Salvat.** A **l'AVENÇ** Centre Cultural
Dissabte 7	**VISITA als Laboratoris Salvat. Aquesta data podria patir algun canvi**
Dissabte 28	**VISITA a la ciutat de Vic**
ABRIL 2020	
Dijous 2	**CELEBRACIÓ de Sant Jordi.** A **l'AVENÇ** Centre Cultural
Divendres 24 a diumenge 26	**RECERCAT a El Vendrell**

Canvi i caiguda de preposicions

Vam començar aquesta sèrie d'articles explicant-vos un dels aspectes més dificultosos de la sintaxi catalana, l'ús de les preposicions **per** i **per a**. Continuem parlant de preposicions i encara ens quedaran alguns usos preposicionals per comentar en un proper article.

La preposició és un element gramatical que serveix per subordinar grups nominals *(Ho he comprat **per** a tu)*, en canvi, la conjunció relaciona grup verbals (*No volia **que** vingués)*. Avui ens centrarem en aspecte de l'ús de les preposicions que genera dubtes a l'hora d'escriure, és allò que el lingüista Joan Solà anomena "Canvi i caiguda de les preposicions".

En català haurem de dir:

Està avesat	**Tinc interès**	**l'amenaçava**	**abans**
a la bona vida	**en** aquesta exposició	**amb** l'expulsió	**de** la seva boda
a fer-so tot sol	**a/de** veure-la	**a /d '** expulsar-lo	**de** casar-se
que tot li ho facin	que me l'ensenyis	que l'expulsaria	que es casés

Pompeu Fabra ja va observar en 1911 que el castellà era l'única llengua romànica que utilitzava la preposició davant de la conjunció ***que*** i que el català medieval la conjunció ***que*** no anava mai precedida de preposició, per tant quedava clar que aquesta construcció, encara que hagués penetrat amb força a la llengua literària, era un castellanisme que calia bandejar. I parlant de la conjunció ***que***, encara que no és ben bé aquest el tema, val la pena recordar que davant d'infinitiu, contràriament al que fa el castellà tampoc l'hem de servir *("no tengo nada **que** decir"*, en català seria *"no tinc res **a** dir").*

El castellà ha desenvolupat un ús extraordinàriament productiu de la preposició ***de*** davant la conjunció ***que (de que)*** fins i tot en casos que no tenen cap justificació gramatical. El català col·loquial també s'ha contaminat d'aquest fenomen, per la qual cosa haurem d'anar molt amb cura. Aquí tenim una frase que podem sentir i que és totalment incorrecta *"estava en una situació tan al límit **de que** ja no podia més"*, enlloc de la forma normativa "***que** ja no podia més"*. Aquest ús no normatiu del de que es diu en castellà "**dequeísmo**". En castellà és correcte *"se trata **de que** vengas"* (en català *"es tracta **que** vinguis")* però no ho seria *"Me ha dicho **de que** vendrá mañana por la tarde"*, la forma correcta seria *"me ha dicho **que** vendrá mañana por la tarde"* equivalent al català *"m'ha dit **que** vindrà demà a la tarda"*. Així doncs, no té cap sentit que copiem una manera de dir del castellà que, a més, és incorrecta en aquesta llengua. Per tant escrivim bé que la norma és molt clara: **no posem mai cap preposició davant de la conjunció que**. Això és el que fan les altres llengües romàniques i això és el que veiem al quadre del principi de l'article. Pel que fa als infinitius podem posar les preposicions ***a*** o ***de***, o com vam veure en un article anterior la preposició **per**.

Però les coses no són tan fàcils gairebé mai perquè resulta que davant del relatiu ***que*** és correcte és l'ús de les preposicions, això sí en aquest cas el relatiu anirà accentuat i no portarà article: *"el llibre **de què (del qual)** et parlava"*, aquí la forma incorrecta és "***del que** et parlava", "la casa **en què** (**en la qual, on**) viuen els teus avis"*. Ens queda pendent per més endavant l'ús del relatiu.

Així doncs, ens hi haurem de fixar una mica. Si es tracta d'una conjunció no hem de posar preposició, en canvi, si es tracta d'un relatiu sí que l'haurem de posar i, a més, haurem d'accentuar el relatiu.

Pensava **que** vindries	Aquesta és la ploma **amb què** m'agrada escriure.
Parlàvem **que** caldria canviar la data.	La cançó **de què** parlàvem
S'entestaven **que** el canvi climàtic no existia	No entenc els arguments **en què** bases les teves afirmacions

Si us fixeu bé les **conjuncions** que són a la columna de l'esquerra sempre depenen i solen estar al darrere d'un **verb**, mentre el ***relatius***, que els tenim a la columna de la dreta, sempre depenen i estan darrere d'un ***substantiu***.

Butlletí d'informació del **Grup d'Estudis d'Esplugues**

El pou del vernís

GRUP D'ESTUDIS D'ESPLUGUES

Consell de redacció: **Equip del Grup d'Estudis**
DIMARTS de 19 a 21 h Telèfon: 93 371 33 50

Dipòsit legal B-16145-2000. Imprimeix: NB COMUNICACIONS

Pàgina web:
http://**grupestudis.entitats.esplugues.cat**
Facebook: **Grup d'Estudis d'Esplugues**

Grup d'Estudis d'Esplugues: Casal de Cultura Robert Brillas, c. Àngel Guimerà, 38, 08950 Esplugues de Llobregat